

Beindul a bolognai folyamat

A felsőoktatás hazai és nemzetközi piacán (hiszen az oktatás egyszerre a közjó része és egyszerre szolgáltatás) egyre nagyobb verseny tapasztalható a diákokért. Ahhoz már hozzászoktunk, hogy a magyar felsőoktatási intézmények versenyeznek értük, és a rajtuk keresztül elérhető állami finanszírozásért. Ám az már szokatlannabb (lesz), hogy egyben a nemzetközi oktatási piacon is meg kell méretniük magukat. Ez nem a jövő. A bolognai folyamat már kísérletekben elindult hazánkban is. Bár az Alkotmánybíróság néhány helyen kifogásolta

az oktatási tárca előterjesztését, a korrekciók után vélhetően hamarosan megszületik az új törvény. Ezután már a felsőoktatás területén is Európa-kompatibilisek leszünk. Összeállításunkban a bolognai folyamatról, annak hazai bevezetéséről szolgá-
lunk bőszeges információval felsőoktatási intézményekben tanulóknak, oda készülőknak vagy az oktatóknak. Bár – gyanítható – ezen utóbbi csoport tagjai valamennyire már képben vannak, hiszen számos szakmai testület véleményezte a törvényjavaslatot a felsőoktatásról.

A felsőoktatási reform négy pillére

A felsőoktatási reform négy pilléren nyugszik. Az egyik pillére az angolszász képzési szerkezet bevezetése a magyar oktatásban, ez az úgynevezett bolognai folyamat. A második a belső irányítási rendszer átalakítása. A harmadik a gazdasági autonómia megteremtése és finanszírozása a felsőoktatásban. A negyedik az infrastruktúra-fejlesztési program, amit a magántőke bevonásával terveznek elvégezni 15-20 év „szakos” beruházás tömegét előre hozva, és koncentrálvá 3-4 évre.

MÁS LESZ A FELVÉTELI?

Nincs alapvető változás a jövő évi jelentkezésnél

Ha például valaki kiválaszt egy szakirányt, amire jelentkezni szeretne, akkor a felsőoktatási intézménybe történő jelentkezés menete nem fog különbözni az eddigiektől. A továbbtanulási lehetőségekről részletes információkat a decemberben megjelenő Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban olvashatnak. Jelentkezést benyújtani a kiválasztott felsőoktatási intézménybe továbbra is az Országos Felsőoktatási Infor-

mációs Központon (korábbi Felsőoktatási Felvételi Iroda, OFI) keresztül lehet. A felsőfokú alapképzésre (bachelor) nincs felvételi, hanem – csakúgy, mint az idén – az érettségi eredményével lehet bekerülni. Az alapképzés elvégzése után bármelyik egyetem meghirdetett mesterképzésére (master) lehet jelentkezni, de a jelentkezés feltételeit az adott felsőoktatási intézmény határozza majd meg.

Mi az európai harmonizáció lényege?

A bolognai folyamat célja az európai felsőoktatás ésszerű harmonizációja. A bolognai nyilatkozatot aláíró országok (1999-ben 29 és később újabb tizenhat) önként vállalták, hogy felsőoktatás-politikáikat összehangolják. E folyamat eredményeképpen az egyes országok felsőoktatási rendszerei egy nagy európai rendszer, az Európai Felsőoktatási Térség részeivé válhatnak.

A bolognai nyilatkozat közös európai problémákra keresi a közös európai választ. Legfontosabb célkitűzései közé tartozik a könnyen áttekinthető és összehasonlítható oklevelek rendszerének bevezetése; az alapvetően két fő cikluson alapuló felsőfokú képzési rendszer, illetve a mobilitást segítő kreditrendszer bevezetése; a hallgatói és oktatói mozgásszabadság elősegítése; összehasonlítható kritériumok és módszerek kifejlesztése által az európai együttműködés támogatása a minőségbiztosítás területén, valamint az európai érdekek és értékek megjelenítése a felsőoktatásban.

Oktatási
Minisztérium

Az oldal az Oktatási Minisztérium támogatásával készült.

MÉG TÖBB INFORMÁCIÓ

Ha a bolognai folyamatról, a magyar felsőoktatás versenyképességi programjáról még több információra lenne szükség, érdemes felkeresni az www.om.hu oldalt, vagy közvetlenül beírni a <http://www.om.hu/main.php?folderID=994> címet!

Megnyílnak a külföldi egyetemek kapui

Magyar Bálint miniszterrel, az oktatási tárca irányítójával a felsőoktatás tervezett reformjáról (a bolognai rendszer hazai bevezetése) beszélgettünk. A miniszter leszögezte: az Alkotmánybíróság döntése nem befolyásolja az új képzési rendszerre való átállást, hiszen ennek a feltételei már adóttak. A felsőoktatásban szükség van arra a reformra, melynek segítségével megnyílnak a külföldi egyetemek kapui a hazai diákok előtt, és a munkaerőpiacon nemzetközi szinten is jól hasznosítható diplomához lehet jutni.

Diákhittel, idegen országban is

„A tervek szerint – mondja a miniszter – az Európai Unió országaiban a magyar diákok számára lehetővé válik, hogy diákhittel vegyenek fel. Differenciálni kívánjuk a diákhittel mértékét aszerint, hogy tandíjas vagy államilag finanszírozott képzésben vesz-e részt valaki, és ez egyszerre érvényes a Magyarországon és a külföldön tanuló diákokra is. A felsőfokú alapképzésben is (lásd hírgrafika), de a mesterképzésben is kívánatosnak tartom, hogy minél több időt tanuljanak külföldön a diákjaink.”

A törvénytervezet azonban nem csak magyar diákokban gondolkodik. Fontos az is, hogy hazánkba egyre több külföldi tanuló érkezzen. És ezért fizessen!

„Magyarország gazdasági potenciálját tekintve nem válhat soha nagyhatalommá. Ám ami a tudásbázisainkat illeti, a jelenleginél sokkal nagyobb nemzetközi súlyunk lehet. Ma Magyarországon mindössze csak 3000 külföldi diák tanul, mégpedig fizetős helyeken. Miközben a világban már jelenleg másfél millió diák tanul külföldön. A prognózisok szerint a 2015–2020 közötti időszakban ez a szám elérheti a nyolcmilliót. Egyáltalán nem mindegy, hogy mely országokba mennek tanulni majd ezek a külföldi diákok. Azt szeretném, ha Magyarország »nettó diákimportőr« lenne, magyarul: ha több külföldi hallgató lenne Magyarországon, mint amennyi magyar hallgató külföldön.”

Elitképzés helyett angolszász minta

„A bolognai folyamat lényege, hogy 2006-tól felmenő rendszerben olyan képzési szerkezetet honosítsunk meg Magyarországon, mégpedig az angolszász képzési modellt, amely képes egye-
síteni a tömegképzés és az elitképzés feltételeit – fejt ki Magyar Bálint. A hagyományos kontinentális vagy német felsőoktatási modell, tehát a duális modell alapvetően egy szűk elitképzésre volt megalkotva és létrehozva. Ez a rendszer akkor működött igazán, amikor az adott korosztály 5–10 százaléka került felsőoktatási intézménybe. Ma az érintett korosztály 35–45 százaléka jár egyetemre és főiskolára,

és az érettségizők aránya a korosztályon belül már 80 százalék körüli jár. Ezt a hagyományos képzési rendszerben működtetni már nem lehet. Időközben a munkaerőpiac igényei is átalakultak. Nagyon sok – a középiskolai érettségénél nagyobb tudással rendelkező – munkaerőt kíván a munkaerőpiac. Ám nem kívánja azt, hogy az adott korosztály 40–50 százaléka klasszikus értelemben vett egyetemi végzettséggel rendelkezzen. A bolognai folyamat azt jelenti, hogy az eddigi 4–5 vagy 6 éves osztatlan képzési ciklus megtörik és egy többlépcsős, más néven többciklusú lineáris modell

Finnország hasonló oktatási adottságokkal rendelkezik, mint hazánk. Ennek ellenére majdhatszor annyi (16 ezer) külföldi diák tanul náluk, mint nálunk.

kerül a helyére. Az új rendszer egyik lényege, hogy 3–3,5 év után ki lehet kerülni egy használható diplomával a munkaerőpiacra és nem kell kötelezően 5 évet tölteni a rendszerben, még akkor is, ha időközben a hallgató szakirányváltáson gondolkodik, vagy nem szeretne magasabb szintű, specializált tanulmányokat folytatni.”

Megszakítható tanulmányok

Átstrukturálódik a felsőoktatás egésze. A világ 200 leg-

jobb egyeteméből 163-ban már az angolszász típusú felsőoktatási modell működik, ami egyre inkább általánossá válik. Ez a modell képezi a bolognai folyamat alapját. (Lásd A felsőoktatási reform négy pillére című írásunk!)

„A közös román–magyar kormányúlésen – mondja Magyar Bálint – román kolégám arról számolt be, hogy náluk 2005-től már kötelezően bevezetésre került ez a képzési forma. Osztatlan képzésben csak a jogász- és orvosképzés megy tovább. Egyébként az egész kontinensen egyre gyorsuló ütemben térnek át a bolognai rendszerű felsőoktatásra. Ez a diák szabadságát, választási lehetőségeit nagyon nagy mértékben növeli. Egyfelől az alapidiploma megszerzése után kiléphet a munkaerőpiacra. Ezután azt is teheti, hogy néhány évet dolgozik és csak ezután folytatja tanulmányait. Egy hagyományos képzést nem lehetett megszakítani ily módon.”

Az, hogy a jelenlegi felsőoktatási rendszerben több mint négyszáz bemenet, felvételi lehetőség, szak, szak-

Magyar Bálint

miniszter erre is megadta a választ:

„A felsőfokú mesterképzésben felvételiztethet az egyetem, és az intézmény maga szabja meg majd az autonómiája keretein belül, hogy miként teszi ezt.”

A felsőoktatás reformja természetesen nem magyarázható el néhány mondatban. Ezért is került fel az internetre (www.om.hu és www.mup.hu) az a kiadvány (Bologna-kiadvány munkacímme), amely részletesen leírja az új rendszer lényegét. Az összefoglalót az Oktatási Minisztérium továbbította az iskoláknak is.

„Arra kértem az iskolák vezetőit, hogy tartsanak osztályfőnöki órákat a diákoknak, tájékoztassák a harmadikos-negyedikes középiskolás diákokat, másrészt tegyék elérhetővé a kiadványt az iskolák honlapján is, illetve – amennyiben van a diákoknak, szülőknek e-mail címe – közvetlenül is küldjék, továbbítsák nekik. A minisztérium pedig üzemeltet egy kérdés-felelek fórumot az interneten. A kérdések között már szerepel, hogy miért vezetjük be kötelezően és egyésgesen mindenütt az új rendszert. A válaszmom az, hogy nem lehet valamit nem egységesen bevezetni! Magyarország kis ország. Ha szeretnénk a termékeinket nemzetközi piacon értékesíteni, akkor nem tehetjük meg, hogy nem nemzetközi mértékegységben számolunk. Az oktatásban sem. Sőt ott főleg nem!”

